

STRATEGIILE REPUBLICII MOLDOVA IN DOMENIUL TRANSPORTULUI

Autor: I. univ. A. HOTINEANU

Universitatea Tehnica a Moldovei

„Cel mai important în război este să ataci în strategia inamicului”
Sun-Tzu

Abstract: *Transportul este una din ramurile principale ale economiei naționale și o verigă a structurii sociale a Republicii Moldova și este chemat să asigure necesitățile în transporturi de mărfuri și de călători. De modul cum va fi organizat, structurat și dirijat depinde nu numai bunăstarea actuală a populației și țării în întregime dar și viitorul Republicii Moldova, cât de atractivi vor fi nu numai pentru investitorii străini dar și pentru cei locali.*

Astfel o componentă principală în formarea obiectivelor de dezvoltare o constituie Strategia, care indiferent de domeniu trebuie să fie una bine formulată, „atocuprinzătoare”, și de ce nu pe înțelesul tuturor.

Cuvintele cheie: *Transport, transport auto, strategie, proiect, Uniunea Europeană*

În anul 1995 Banca Mondială a efectuat o analiză a situației create în sectorul transportului în Moldova și în raportul final menționa următoarele: “Declinul major al sectorului transporturilor din Moldova este îndeosebi evident în subsectorul transportului rutier. Acesta este caracterizat prin micșorarea traficului și o lipsă acută de mijloace pentru întreținerea drumurilor. Prin urmare infrastructura se află într-o stare de deteriorare gravă. Economia țării este extrem de dependentă de transportul rutier și este evident că declinul general trebuie oprit și inversat pentru a putea asigura o revitalizare a economiei.” Această caracteristică a Băncii Mondiale este valabilă și în prezent.

Printre problemele stringente cu care se confruntă RM se poate menționa:

- În Republica Moldova transportul este cu mult mai scump decât în alte țări din regiune
- Există o lipsă de concurență în domeniul transportului cauzată de suprareglementare și tendințe de monopolizare
- Starea proastă a rețelei de drumuri și căi ferate din Republica Moldova au un impact nefavorabil asupra tarifelor la transportul național și internațional de mărfuri
- Tarifele feroviare sunt greu de schimbat și nu sunt influențate de piață. Călea ferată reprezintă un obstacol pentru exportul de mărfuri de mare volum precum este grâul

Totuși o serie de proiecte în prezent deja dau roade.

Astfel în **Strategia infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.85 din 1 februarie 2008 s-a efectuat analiza SWOT unde sunt evidențiate punctele forte, slabe, oportunitățile și amenințările.

Unul din punctele forte menționate este: „RM reprezintă un „Pod” terestru între UE și țările Europei de Sud-Est și țările membre ale CSI” cu oportunitatea „de a beneficia de asistența externă și subvenții din partea UE pentru finanțarea renovării infrastructurii ”

Documentele de politici tolerante sînt accesibile pentru Moldova, cum ar fi Programul Marco Polo sau recentul cadru cercetare-dezvoltare (R&D), pe lângă aceasta, BEI, BERD s-au alăturat inițiativei Băncii Mondiale de a oferi finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii Moldovei.

Începînd cu anul 2007, se implementează noi instrumente. Printre alte instrumente asociate, politica de acordare a granturilor de către UE se manifestă prin participarea UE la repartizarea națională a EPEP (Instrument de vecinătate europeană și parteneriat) în diverse acțiuni ale Guvernului întreprinse în trei domenii prioritare: susținerea dezvoltării democratice și buneii guvernări; susținerea reformei regulatorii și consolidarea capacităților administrative; susținerea reducerii sărăciei și creșterii economice.

În ceea ce privește politica de finanțare, pentru a impulsiona progresul în implementarea reformelor și pentru a acorda asistență financiară din partea IFI și altor donatori, Comisia Europeană intenționează să introducă două mecanisme inovatoare de finanțare:

a) o sumă de 300 milioane euro (în mediu, circa 43 milioane euro pe an) pentru facilități de guvernare, în scopul acordării unui suport adițional, pe lângă alocațiile obișnuite pentru țară, susținerea activității țărilor partenere care au înregistrat progrese mai mari în implementarea reformei prevăzute în Planul lor de acțiuni;

b) o sumă de 700 milioane euro (în medie, circa 100 milioane euro pe an) pentru Fondul Investițional de Vecinătate, care vine să completeze FEMIP 2 și care va fi folosit pentru a susține împrumuturile din partea IFI pentru țările partenere ale PEV.

Actualmente se constată o ameliorare a calității infrastructurii drumurilor auto:

Tabelul 1

Lungimea drumurilor, la sfîrșitul anului după Tipul de îmbracaminte, Categoriile de drumuri și Ani						
	2006	2007	2008	2009	2010	2011
.. cu îmbracaminte rigidă						
Drumuri publice	8 887	8 791	8 810	8 811	8 811	8 827
Drumuri naționale	3 324	3 324	3 335	3 336	3 336	3 336
Drumuri locale	5 563	5 467	5 475	5 475	5 475	5 491

O îmbunătățire a stării drumurilor s-a produs în ultimii doi ani (2010-2011) în legătură cu majorarea acumulărilor în fondul rutier (de la 241 mil lei în 2009 până la 788 mil lei în 2011). Însă aceste acumulări nu sunt suficiente pentru a readuce întreaga rețea de drumuri la starea adecvată.

Pentru anul curent se prognozează următoarele cheltuieli:

Tabelul 2

Articolul de cheltuieli	Total (mii lei)	Volumul de lucrări (mii lei) pentru drumurile naționale	Volumul de lucrări (mii lei) pentru drumurile locale
Total	1024815,0	768815,0	256000,0
Întreținerea drumurilor - total	824815,0	596815,0	228000,0
Reparația drumurilor și construcțiilor ingineresti	100000,0	100000,0	0
Lucrări de proiectare	20000,0	12000,0	8000,0
Procurarea de mașini, autospeciale și utilaje pentru întreținerea și administrarea drum	80000,0	60000,0	20000,0

O altă abordare a strategiei RM a găsit-o prin intermediul **Proiectului de „Suport Guvernului Republicii Moldova în Elaborarea unei Strategii de Transport și Logistică”** a fost inițiat de către Guvernul Republicii Moldova prin intermediul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, cu susținere financiară sub forma unui grant oferit de către Banca Mondială.

Proiectul a început în noiembrie 2011 pentru o durată de 12 luni și este implementat de un grup din trei companii – KOCKS Consult, TransCare și Universinij.

Supportul tehnic oferit Guvernului Republicii Moldova de către KOCKS și asociații săi este finanțat prin Unitatea de Facilitare a Comerțului (UFC), un fond fiduciar cu mulți donatori, administrat de Banca Mondială. UFC a fost lansată în 2009 pentru a ajuta țările în dezvoltare să-și sporească competitivitatea prin îmbunătățiri concrete în sistemele lor de facilitare a comerțului și prin reducerea costurilor comerciale. Unitatea este menită să răspundă rapid solicitărilor guvernelor pentru asistență în dezvoltarea infrastructurii, instituțiilor, serviciilor, politicilor, procedurilor și a sistemelor reglementare orientate spre piață, care permit companiilor să realizeze comerț internațional în timp real și la costuri mici. UFC folosește experiențe din activitatea Grupului Băncii Mondiale pentru a spori activitățile de facilitare a comerțului ale instituției în susținerea comerțului pentru dezvoltare.

Totuși viitorul se vrea unul optimist conform Strategiei Naționale de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012-2020:

Tabelul 3

Indicator	Unitatea de măsură	2010	2015	2020
Reabilitarea drumurilor publice naționale	km		900 (2014)	1900
Reparația drumurilor publice locale	km		700 (2014)	4900
Ponderea drumurilor publice naționale aflate în stare:				
☐ foarte bună	%			38
☐ bună	%			42

Bibliografie :

- 1.Strategia infrastructurii transportului terestru pe anii 2008-2017, Aprobata prin Hotărârea Guvernului nr.85 din 1 februarie 2008;
- 2.Proiectul Strategia Națională de Dezvoltare a Republicii Moldova 2012-2020;
- 3.Proiectul Hotărârii de Guvern a Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pe anul 2012;
- 4.Biroul Național de statistică al RM, statistica.md;
5. Proiectul de „Suport Guvernului Republicii Moldova în Elaborarea unei Strategii de Transport și Logistică” a fost inițiat de către Guvernul Republicii Moldova.